

Uppföljning Sydveståprojektet, 2017-2021, och förslag till nytt samarbetsavtal, 2022-2031, mellan kommunerna Vellinge, Trelleborg och Skurup

Sydvästra Skånes Vattenråd bildades hösten 2013 av de tre kommunerna Vellinge, Trelleborg och Skurup. Bakgrunden till det kommunövergripande samarbetet i vattenrådet är EU:s vattendirektiv och den i svensk lag införda vattenförvaltningsförordningen. Tillsammans ställer de krav på att våra vatten ska uppnå god vattenstatus. Ingen av vattenförekomsterna inom Sydvästra Skånes Vattenråd uppnår idag miljö kvalitetsnormen god status.

Området för Sydvästra Skånes Vattenråd är en utpräglad jordbruksbygd där behovet av vattenvårdsåtgärder är mycket stort. Vattendragen är starkt påverkade av mänsklig aktivitet. Våtmarker har dikats ut, sjöar sänkts och många vattendrag är rätade eller lagda i rör, vilket har orsakat övergödning och minskad biologisk mångfald. Därutöver leder klimatförändringarna till såväl blötare som torrare perioder, vilket också ställer krav på åtgärder då landskapets vattenhållande förmåga har minskat betydligt.

För att på sikt komma till rätta med problemen och nå god status i våra vattendrag tecknade de tre kommunerna ett samarbetsavtal för perioden 2017-2021 i syfte att genomföra konkreta vattenvårdsåtgärder, Sydveståprojektet.

Vad har gjorts under avtalsperioden 2017-2021 i Sydveståprojektet

En ansenlig insats har gjorts för att effektivisera ekonomihanteringen så att satsade medel från kommunerna kan kvitta in- och utgående momskostnader för vattenrådets verksamhet. Denna process resulterade i ett **Huvudmannavtal**, där Trelleborgs kommun är huvudman för vattenrådets verksamhet.

Målsättningen med Sydveståprojektet är att anlägga 13 ha våtmarker eller motsvarande under perioden 2017-2021. Eftersom kommunerna sällan äger egen mark över vilken man har förfoganderätt och där åtgärder kan genomföras har vattenrådet valt att starta upp åtgärdsarbetet genom vattendialogmöten med markägare och brukare. För att inspirera och uppmuntra till vattenvårdsåtgärder har föreläsningar, vattendragsvandringar och rådgivningar genomförts. När intresse funnits har även projekteringar genomförts på lämplig åtgärd. Under perioden har tre sådana projekt pågått inom av kommunerna utvalda avrinningsområden. Utvalda vattendrag och avrinningsområden är Albäcksån, Hammarbäcken/Bernstorpsbäcken samt del av Skivarpsån. Två av dessa projekt har delfinansierats med statliga medel.

I vattendialogprojektet Albäcksån (2017-2019) har flera telefonkontakter, två dialogmöten, två vattendragsvandringar och flera rådgivningar genomförts. Dessutom har vi bistått ett dikningsföretag med rådgivning i hur dikningsföretag fungerar och ska skötas. Projektet har resulterat i förslag på sex möjliga åtgärder som motsvarar ca 5 ha våtmark.

I vattendialogprojektet Hammarbäcken/Bernstorpsbäcken (2017-2019) har flera telefonkontakter, två dialogmöten, två vattendragsvandringar och flera rådgivningar genomförts. Projektet har resulterat i förslag på åtta möjliga åtgärder som motsvarar ca 5 ha våtmark.

Vattendialogprojektet i Skivarpsån har resulterat i en ansökan om statliga medel för att genomföra hydraulisk utredning och projektering och genomförande av vattenvårdsåtgärder. Projektet startade 2017 och beräknas vara genomfört 2022. Det kommer preliminärt att omfatta ca 5 ha våtmark.

Utöver dessa tre vattendialogprojekt har ytterligare ett **dialogprojekt** påbörjats 2018 inom **Dalköpingeåns** avrinningsområde och kommer att pågå fram till hösten 2021. Målsättningen är att identifiera möjliga vattenvårdsåtgärder som motsvarar ca 5 ha våtmark.

Anläggning av våtmarker i Albäcksåns avrinningsområde.

I december 2019 har vattenrådet ansökt om statliga medel och miljöinvesteringsstöd inom Landsbygdsprogrammet för att genomföra **vattenvårdsåtgärder i Sydvästra Skånes avrinningsområde** motsvarande ca 10 ha. Prioriterade vattendrag för dessa åtgärder är Albäcksån, Hammarbäcken, Bernstorpsbäcken, Gessiebäcken, Dalköpingeån, Skivarpsån. Projektet beräknas vara klart 2022.

LEVA-projekt: Under perioden 2018-2020 är Sydvästra Skånes Vattenråds avrinningsområde ett av 20 pilotområden som Havs- och vattenmyndigheten valt ut för att stärka det lokala åtgärdsarbetet mot övergödning. Satsningen möjliggör för vattenrådet att ha en projektanställd åtgärdssamordnare som gör att vi kan intensifiera arbetet. I denna satsning har tre mindre våtmarker lokaliserats på **Naturmarken** i nedre delen av Skivarpsån, på mark som Skurups kommun äger. Statliga medel samt Naturskyddsföreningens våtmarksfond har tilldelat vattenrådet medel för att finansiera åtgärderna.

Sommaren 2020 anlades 3 mindre våtmarker på Naturmarken vid Skivarpsåns mynning. Mitt i bilden syns sidovåtmarken och längst upp i bilden finns den östra groddammen. Foton: Niclas Ingvarsson

Inom ramen för LEVA-projektet har vattenrådet initierat och anslutit sig till kartverktyget **VattenAtlas**. I MalmöLundregionens (MLR) samarbete i vilket våra tre kommuner deltar är anslutningen till VattenAtlas en prioriterad fråga. Vattenrådet kan sålunda bistå kommunerna med denna tjänst.

Vattenrådet har även ansökt om extra medel från Vattenmyndigheten i Södra Östersjön för tre olika delprojekt. Medel har beviljats för att utreda de juridiska förutsättningarna för att anlägga tvåstegsdiken. Åtgärden är förhållandevis ny och det finns lite oklarheter kring den juridiska frågan, som utredningen kommer ge svar på. Medel har även beviljats för att ta fram ett projekteringsförslag för del av **Gessiebäcken** och ett projekteringsförslag för del av **Ståstorpsån** i samarbete med Trelleborgs kommun.

Kommunernas finansiering

Samarbetsavtalet för perioden 2017-2021 hade en kommunal basfinansiering på 1 miljon kronor årligen räknat från 2017 års prisnivå. Avtalet har en årlig indexjustering och framgår av tabellen nedan.

Kommun	Kostnadsfördelning %	2017 års avgift, kronor	2020 års avgift, kronor	Total erlagd avgift 2017-2021
Vellinge	25 %	250 000 kr	264 620 kr	1 291 179 kr
Trelleborg	50 %	500 000 kr	529 240 kr	2 285 359 kr
Skurup	25%	250 000 kr	264 620 kr	1 291 179 kr
	100 %	1 000 000 kr	1 058 480 kr	5 164 718 kr

Projekt genom Sydvästprojektet och Erhållen extern finansiering

Under perioden för samarbetsavtalet Sydvästprojektet 2017-2021

Projekt	Avslutat/ Pågående	Statliga medel/ LBP medel/ annat bidrag	Medfinansiering vattenrådet
Örsjö ängar, vattendialogprojekt	Avslutat 2017	0	200 000
LOVA-Vattendialogprojekt Albäcksån	Avslutat 2019	260 984	260 984
LOVA-Vattendialogprojekt Bernstorpsbäcken/Hammarbäcken	Avslutat 2019	183 029	183 029
LOVA-Vattendialogprojekt Dalköpingeån	Pågår tom hösten 2021	342 500	342 500
Våtmarks LONA Örsjö ängar, 2018-2021	Pågår tom december 2022	3 100 000	700 000
Hav -LEVA, lokalt åtgärdsarbete mot övergödning	Pågår 2018-2020	2 177 000	0
LOVA-VattenAtlas	Pågår tom okt 2020	40 000	10 000
LOVA och NSF -Naturmarken Näringsdamm	Pågår tom okt 2020	250 000	0
NSF- Groddammar Naturmarken	Pågår tom okt 2020	60 000	0
Vattenmyndigheten- utredning om Tvåstegsdiken	Pågår tom dec 2020	100 000	0
LOVA vattenvårdsåtgärder sydvästra Skåne	Pågår tom okt 2022	6 229 097	768 641
Vattenmyndigheten- projekteringsunderlag del av Gessiebäcken	Juni-dec 2020	125 000	0
Vattenmyndigheten- projekteringsunderlag åtgärd del av Ståstorpsån	Juni-dec 2020	60 000	0
		12 927 610	2 465 154

Förslag till Samarbetsavtal 2022-2031

Sydvästra Skånes Vattenråd föreslår att samarbetet mellan kommunerna som innefattar åtgärder i vattenvårdsarbetet förlängs genom ett nytt samarbetsavtal för perioden 2022-2031.

Syftet med avtalet är att kunna fortsätta arbeta gemensamt med vattenanknutna åtgärder inom vattendragens avrinningsområden utan att hindras av administrativa gränser. Avtalet ger förutsättningar för ett organiserat åtgärdsarbete tillsammans med markägare präglad av stabilitet och kontinuitet över avtalstiden.

Med ett samarbetsavtal kan ett åtgärdsinriktat vattenvårdsarbete bedrivas i projektform, det så kallade **Sydväståprojektet**. Till projektet finns ett Handlingsprogram som finns som bilaga till denna skrivelse.

Projekt av den karaktär som Sydväståprojektet har en lång uppstartsperiod. Det innebär att det krävs uthålligt dialogarbete med markägare och därefter olika tillstånd enligt miljöbalken innan vi kan genomföra vattenvårdsåtgärder som våtmarker, tvästegsdiken eller motsvarande.

Finansiering

Finansieringen enligt samarbetsavtalet utgör den ekonomiska basen för Sydväståprojektet. Möjligheterna till att växla upp den kommunala finansieringen har under den gångna avtalsperioden 2017-2021 varit goda. Tabellen Erhållen extern finansiering ovan visar att för de projekt som vattenrådet beviljats externa medel för så är tilldelningen fem gånger större än medfinansieringen. Om förutsättningarna i framtiden kommer att bli lika bra är i dagsläget oklart. Ett framtida förändrat klimat med intensivare nederbörd kommer dessutom att ställa krav på åtgärder som gör landskapet mer motståndskraftigt mot häftiga skyfall och översvämningar. För att kunna fortsätta bedriva och utveckla Sydväståprojektet på ett effektivt och långsiktigt sätt så bedöms behovet av kommunala medel uppgå till 2 miljoner kronor årligen.

Följande kostnadsfördelning föreslås (se vidare information om fördelningen i bilaga Samarbetsavtal):

Kommun	Kostnadsfördelning	Anslag per år i kronor, (2022 års prisnivå)
	%	
Vellinge	25 %	500 000 kr
Trelleborg	50 %	1 000 000 kr
Skurup	25%	500 000 kr
	100 %	2 000 000 kr

Sydvästra Skånes Vattenråd hänvisar till det bilagda samarbetsavtalet och föreslår kommunstyrelserna i Vellinge, Trelleborg och Skurups kommuner att besluta om och godkänna samarbetsavtalet med föreslagen kostnadsfördelning.

Hans Cedergren
Ordförande
Vellinge kommun

Göran Gärtner
Vice ordförande
Trelleborgs kommun

Pontus Axcart
Styrelseledamot
Skurups kommun

Bilagor:
Samarbetsavtal 2022-2031
Handlingsprogram Sydväståprojektet, 2022-2031